

tyttöä, jos hän on vietellyt irstaisuudessaan jotakin parempaan säätyyn kuuluvaa nuorukaista.

Kehtaavathan nuo sosialistit vaatia esim. maksutonta lääkäri- ja hautausapuakin. Niinkuin ei jokainen järkevä ihminen ymmärtäisi, että silloin vasta joka köyhässä kodissa olisi ainakin yksi sairas päivässä ja kuolemaa haettaisi vapaaehtoisesti joka päivä! Jokainen heittiö makaisi ehtimiseen sairaana tai kuolleena, varsinkin työttömyyden aikoina, vaikka hänen kärsivällisesti pitäisi odottaa, kunnes saapi työtä, kuten siivot ihmiset tekevät.

Hävittömimmät ovat sosialistien vaatimukset verotusasiassa. Siinä vaativat he, että rikkaan pitäisi maksaa 2—10-kertaisesti sen, minkä köyhä maksaa. Kautnis yhdenvertaisuus! Eihän köyhä huomaakaan, kun maksaa välillisiä veroja. Mutta rikas kyllä huomaa, kun suoranaiset verot nousevat. Ja mikä ylevä tunne köyhässä, kun tietää, että hän rovoillaan ylläpitää valtiota! Mutta tällaisia ihanteellisia tunteita eivät nuo aineellisuuteen vajonneet sosialistit käsitä!

Mutta minä ymmärrän kaiken tämän vallan hyvin ja sen tähden minä en olekaan mikään sosialidemokraatti.

Uusi Yhteiskunta ja Säkeniä 1912.

SOSIALISMI JA SEN VASTUSTAJAT

Tunnettu tosiasia on, että sosialismin vastustajat ovat kehittyneet sen suhteen ja päässeet entistä korkeammalle asteelle — ainakin älykkäämmät ja ymmärtäväisemmät vastustajat. Nämä näet ovat ruvenneet ymmärtämään sosialismin syntyä ja tarkoitusta, ovat ruvenneet käsittämään, että siinä ainakin piilee joku oikeutettu ydin, jotain, joka luonnollisesti on syntynyt olevien olojen kehityksestä. Onhan tämäkin jo kehitystä sekä — niin, tämä kehitys on välistä käynyt

niinkin pitkälle, että muutamat vastustajat ovat sosialismille suoneet osaksi tunnustustakin, vieläpä kiitosta.

Onpa sängen hupaista lukea näitten vastustajien — sillä he pysyvät ainakin toistaiseksi, tästä tunnustuksesta huolimatta, vastustajina — väitteitä tässä suhteessa. Koska ne epäilemättä huvittavat suomalaisia lukijoita, tahdon erään ulkomaalaisen teoksen avulla, jossa näitä väitteitä on runsaasti koottu, selostaa vastustajiemme kantaa.

Eräs katoolisapillinen lehti väittää suoraan, että "nykyinen kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä ei ole Jumalan luoma, me emme saa esittää sitä niin kuin se olisi saanut hänen tahtonsa vahvistuksen, vaan se on sängen valitettava ihmisluoma, jonka perinpohjaista muuttamista ei kristitty saa jättää sikseen, ellei hän tahdo rikkoa samalla Jumalaa ja ihmistä vastaan". Samoin myöntää eräs korkeampi pappismies, että "nykyinen yhteiskuntajärjestelmä ei ole kristillinen", että "kirkko ei milloinkaan totisesti ole toteuttanut Kristuksen ja apostolien sosiaalisia vaatimuksia".

Syyn sosialismin leviämiseen tuopi toht. Pieper, eräs Saksan katolispuolueen johtajista, ilmi. "Nuo 56 sosialistista edustajaa (v. 1899) eivät tuota hallitukselle surua, mutta kyllä nuo 2,100,000 ääntä, jotka aina vain kasvavat. *Sillä vahvaa tahtoa vastaan ei mikään hallitus ajan pitkään voi työskennellä.* Täällä Kölnissä (katoლისმინ pesäpaikassa) on sosialidemokratinen lista saanut 8,000 ääntä ja kristilliset 4,000. Tämä johtuu siitä, että kristilliset työmiehet niin vähän välittävät kumpaniensa hyvinvoinnista ja tehtaissa elelevät vain oman itsensä takia. Sentähden valitsevat työläiset sosialidemokratisia edustajia. Voi joka sunnuntai kuulla suuria puheita tulevan valtion nurinkurisuuksista — kun mennään vaaliin, sanoisivat työläiset kuitenkin: "Minä pysyn niissä, jotka pienissä asioissa tekevät enimmän hyväkseni".

Maailmankuulu prof. Ad. Wagner lausuu: "Ajattelakoon sosialidemokratiasta mitä tahansa, vastustajankin täytyy tunnustaa, että tässä on edessä suuremmoinen

puoluetyö ... Mistäpä johtuu oikeastaan tuo sosialidemokratien menestys? Tahtoisin sanoa sen yhdellä sanalla: siitä että he uskovat tarkoituseränsä oikeaksi, vakaumuksesta, että tämä tarkoituserä kerran toteutuu ... Etenkin on tässä mies, joka seisoo aivan etusijassa: Karl Marx. Täytyy vastustajainkin puolelta myöntää, että tieteenkin kannalta Karl Marx on ensimmäisen luokan mies, jolta kaikkien, myöskin hänen vastustajiensa tulee oppia”.

Eräs toinen tutkija lausuu: “K. Marx oli suuri ihminen, vieläpä kaikkein suurimpia — se näkyy ajattelijan rohkeudesta, joka jättiläisen alkuperäisellä voimalla uljaasti asettuu koko aikakautta vastaan, hänen kielensä tulusuudesta, ja järkähtämättömyydestä, jolla hän kesti tragillisia elämän-vaiheita”.

Ja eräs katolinen lehti väittää: “Marx ja Lassalle ovat nykyaikaisen sosialismin luoja ja kannattajat. Me, katoliset kristityt, näemme niissä välikappaleita jumalallisen kaitselmuksen kädessä ... Tuskinpa löytyy meidän vuosisadallamme miestä, sellainen ei ollut edes tuo kaikkivaltias Bismarck, joka koko maailman kansojen elämään olisi pysyväisemmin vaikuttanut kuin tämä yksityinen mies”. Missä saapi esim. meillä papillisissa piireissä kuulla tällaisia tunnustuksia?!

“Taloudellinen historiankäsitelmä muuttuu yhä enemmän todeksi. Taloudelliset vaikuttimet astuvat yhä enemmän etusijalle kulttuurikansojen sieluelämässä”, näin kirjoitti muutamia vuosia sitten arvossa pidetty Münchenin Allgemeine Zeitung Marxin suuresta keksinnöstä.

Itävaltalainen ministeripresidentti v. Beck ei sanonut olevan syytä pelätä sosialidemokratiaa. “Mitä suurempi puolue on, sitä suurempi on sen edesvastuu ja sitä enemmän se pyrkii saavuttamaan menestystä”.

Lukemattomat vastustajat myöntävät, ettei väkivallalla tukehetuta sosialidemokratiaa. Prof. Hans Delbrück väittää suoraan: “*Aatteita ei voi kumota poliisi-piiskalla*”. — Ja prof. Burtser huutaa: “Luopukaamme kerran tuosta hullutuksesta kumota sosialidemokratia

saarnatuolista". Vanhoillinen Max Lorenz laskee purevaa ivaa siitä "ylevyydestä", jolla muutamat, usein riittävän tietämättömät henkilöt kohtelevat sosialismia. "Sosialismi", sanoo prof. Hitze, Saksan mahtavan keskustan johtaja, "edustaa järjestelmää, niin johdonmukaista, että hyvin ymmärrämme, mitenkä suuret ajattelijat ja jalot miehet siitä ovat innostuneet, eikä sovi totiselle miehelle se, että ilman mitään heittää sen syrjään; ... naurettavaa on kerrassaan, jos luulee sen kumoavansa syytöksellä, että se muka tahtoo jakaa ja aina vain jakaa". Yhtä joutava on väite, että sosialismi hakee mullistusta ja että muut ovat järjestyksen miehiä. Kuuluisa prof. Mommsen väittää, ettei ole mitään varsinaista kumouspuoluetta, sillä kaikki puolueet haluavat olevien olojen perinpohjaista mullistusta joko oikeaan tahi vasempaan. Ja prof. Delbrück väittää, että kaikki muut puolueet (hänen omansakin) ovat kivettymisen tilassa, ainoastaan sosialistinen "on ainoa, joka tarjoo kehittymisen mahdollisuuden." "Minä en milloinkaan ole ollut sosialidemokraatti enkä aiokaan siksi tulla, mutta valitettavasti on totta, että *tämä nykyään on ainoa suuri puolue, joka ansaitsee valtiollista kunnioitusta*. Älystä ei tarvitse puhua. Jokainen Saksassa tietää, että tusina idänpuoleisia aatelisia voitaisiin varustaa päällä semmoisella kuin Bebelillä on, niin että he loistaisivat samankaltaisten keskuudessa. Sosialidemokratisten joukkojen into ja uhraavaisuus vaikuttavat mahtavasti niihinkin, jotka eivät suinkaan heidän tarcoitusperäänsä hyväksy. Heidän kuristaan, jonka tavatomat vaikeudet heidän puoluepäivänsä kouraantuntuvasti meille osoittavat, voisivat varsinkin meidän vapaa-mielisemme saada mallin itsellensä" — lausuu prof. Mommsen, yksi maailman suurimmista historioitsioista, juristeista ja kielimiehistä. Mikä suuri tiedemies meillä on ollut yhtä selvänäköinen? Ulkomaalla onkin niin, "etteivät ainoastaan työläiset, vaan myöskin monet valtion ja kunnan virkamiehet, opettajat ja professorit, lääkärit, vieläpä papit ovat supeat sosialidemokratialle ... koko joukko radikaalisia, älykkäitä yliopistossa

työskenteleviä miehiä on julkisestikin, eikä enää salaa, sosialidemokratiaa auttanut” — vakuuttaa neljä vuotta sitte vanhoillinen “Reichbote”-niminen tunnettu sanoma.

Kuuluisa vanhoillinen sosialipoliittiko Rudolf Meyer väittää, että sosialidemokratia on toiminnallaan, työväen tilan kohottamisella, aikaansaanut edistymisen. Ja kansan valtiollista kasvatusta on sosialismi mahtavasti edistyttänyt. Ja moni arvelee, että tässä olisikin varsinainen syy sosialismin leviämiseen.

Papillisetkin lehdet tunnustavat sosialidemokratian ihanteellisuuden. “Kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden periaate sisältää varmaan jotakin hyvin ihanteellista eikä ole joka suhteessa väärä. Mikäli sitä painostetaan, mikä tässä on oikeaa, vastalauseen panemiseksi suurten joukkojen arvotonta kohtelua ja riistoa vastaan, täytyy kutsua tällaista menettelyä ihanteelliseksi.” “Sosialidemokratit voivat usein olla meille esimerkkinä, miten ihanteitten hyväksi on työskenneltävä.” “Minun tietääkseni”, huudahtaa prof. Sombart kristillisille työmiehille, “on sosialidemokratialla yhtä korkea elämän- ja maailmankatsomus kuin teillä”.

Melkein lukemattomat ovat vastustajien todistukset sosialistien työstä ja uhraavaisuudesta. “Muissa puolueissa on, mitä ei sosialidemokratien joukossa löydy, suuri määrä venyttelijöitä. Sosialistit tekevät ahkerasti työtä — kaikki. On aivan yhdentekevää, lausuvatko muutamat, kuten Bebel, suuria vallankumouksellisia fraaseja ja vakuuttavat, että he sen tekevät ainoastaan vahvistaakseen työläisiä luokkataistelussa, että sosialistiset parannukset ovat vain keinoina tarkoitusperäin saavuttamiseksi, vai tahtovatko toiset vähitellen sillä johtaa yhteiskuntaa sosialistiseen valtioon”. Itävallan korkeimman tuomioistuimen presidentti Unger tunnustaa, että sosialismi eduskunnassa on ollut terveellisenä “hapantaikinana”, ja Schmoller myöntää niinkään, että “sosiaalisten uudistusten kivi on saatu sosialismin kautta vierimään”. “Mahtavan vaikutuksen” tekevät vastustajiinkin nuo suuret kulkuet, kun katu on täynnä mustia ihmisraukkoja, jotka “kulkevat aivan ääneti.”

Joutavaa on sosialistien syyttäminen epäselveellisyydestä enemmän kuin muitten. Etevät pappismiehet vakuuttavat, että "sosialistien avioliitot — joita olen läheltä nähnyt — eivät tosiaan ole huonoimpia", päinvastoin "paraimmat perheenisät, jotka hyvin kasvattavat lapsiaan, ovat kiihkeimpiä sosialidemokraatteja". Uskonnollisia he yleensä eivät ole — sen myöntää esim. prof. Hitze, mutta "sillä ei ole mitään tekemistä perusaatteiden, järjestelmän kanssa". "Se ei sisällä mitään, joka estäisi hyvää kristittyä liittymästä puolueeseen". Kun Bebel kerran lausui valtiopäivillä leivän hinnan korottajille, jotka kerskasivat kristillisyydestään: "Olen tosiaan selvä ateisti, mutta parempi kristitty kuin te", oli hän muka aivan oikeassa. Rumanian kuningatar Carmen Sylva väittääkin, että jos Kristus astuisi nykyiseen yhteiskuntaan, julistettaisiin hänet "vaaralliseksi sosialistiksi". Eräs kuuluisa pappi sanoo sentähden: "Koko sosialidemokratian ahdistaminen on suuri taktillinen virhe, jonka kautta kirkko on köyhälistössä kadottanut kaiken luottamuksen ... Mitä oikeastaan kirkon pitäisi olla, jos se toimisi Jeesuksen opin ja esikuvan mukaan, sen on sosialidemokratia kirkon sijasta suorittanut: se nostaa langenneet, se ravitsee nälkäiset, se saarnaa viheliäisille vapautuksen evankelion". Ja sama pappi huudahtaa virkaveljillensä: "Hankkikaa itsellenne tietoa; se, mikä tekee porvarilliset piirit työläisen silmissä niin naurettaviksi, on tuo pohjaton tietämättömyys kaikesta, mikä koskee työväenliikettä".

Sangen yleinen on se käsitys vastustajissakin, että sosialistinen työväenliike on suuri kulttuuriliike. Prof. Schmoller sanoo: "Minun täytyy tunnustaa, että, vaikka vastustan sosialidemokratian harhaoppia, minä hartaasti tervehdin työväenliikkeen edistymistä sivistyksen, terveydenhoidon ja yleensä kulttuurin nimessä". Ja prof. Bücher vakuuttaa, että syventyminen sosialismin aate-maailmaan merkitsee valtavaa sisällistä edistystä, koska se tempaa työläisen hänen siihenastisesta tympeydestään ja panee hänet ajattelemaan yhteiskunnallisia asioita niiden koko laajuudessa. Sen tähden vakuuttaakin

eräs tehtailija, että ainoastaan tyhmimmät työläiset eivät ole sosialisteja. Samaa mieltä on kuuluisa prof. Paulsen.

Tulevaisuus kuuluu sen takia sosialismille — se tunnustetaan monasti aivan avomielisesti. Ibsen vakuuttaa, että hänen sydämensä on työväkeä lähinnä ja että siitä on lähtevä uusi sielunaateluus tulevaisuudessa, johon hän uskoo ja jota hän suurella ilolla tervehtii ja Norjan toinen suuri runoilija Bjørnstjerne Björnson lausuu muutamia vuosia myöhemmin, kun sosialismi oli tunkeutunut melkoisesti esille, että "kun sosialidemokratia on päässyt valtaan, mikä nähtävästi ei enää niin kauan kestäne, silloin olen minä valmis ojentamaan käteni yhteiseen toimintaan".

Sama suurmies lauloi jo v. 1886:

For en stor tid!

— — — — —
Tysklands Bismarck,
modellerer med hårde haender
socialister
af sine soldater og civilister.

— — — — —
For en stor tid,
når geniets yderste flid,
hele armeers vaelde,
selv om de faengsle og domfaelde
stykkevis og i bolck
hele folk, —
ikke driver det laenger end did; —
hvad de bander, det bygger de,
hvad de tramper' det trygger de.

— — — — —
Om der ingen förer var
mere klar
end de andre, —
toget vilde vandre!
Om de prøvde at stoppe,

om de bygde muren,
så den rak till himlen, —
snart vilde hele vrmlen
vaere oppe.*)

Ja äsken kuollut suuri tiedemies, Darwinin mainio kilpailija, A. R. Wallace, joka ei ollut hänkään varsinainen sosialisti, ennustaa, että "kun työläiset ymmärtävät voimansa ja pääsevät yksimielisyyteen tarkoituseristään, silloin sarastaa ihmiskunnalle uusi ajanjakso".

Sorretun Joulu 1913.

LEILA.

SATU.

*"Älkää tuomitko, niin
ei teitäkään tuomita."*

Pikku Leila oli kovin huolissaan.

Äidin oli tapana silloin tällöin — enemmän tottumuksesta kuin todellisesta uskonnollisesta taipumuksesta — käydä kirkossa ja silloin hän otti Leilan mukaansa. Olivat juuri palanneet kirkosta, jossa pappi saarnasi ajan pahuutta vastaan.

Hän selitti jyrisevällä äänellä, mitenkä kaikissa maissa yhä enemmän ihmisiä kääntyy pois vanhempien ja esi-isiansä uskonnosta ja omaksuu erään uuden uskonnon, joka käypi sosialismin nimellä, joka ei oikeastaan ole mitään uskontoa, vaan päinvastoin muka hävittää kaiken uskon.

Leila ei oikein ymmärtänyt tätä pastorin laveata esitystä. Mutta kun hän kuuli, että tätä uskontoa jo

*) Suuri aika! Saksan Bismarck muovallee kovalla kädellä kansalaisistaan sosialisteja. Suurin nero yhtä vähän kuin koko armeijat ei kaikilla keinolla pääse ptemmälle kuin että mitä he kiroovat, sen rakentavat he ja mitä polkevat, sitä he tukevat. Vaikka toinen johtaja ei ole toista selvempi, joukko jatkaa; jos ehkäistään, jos muuri rakennetaan valkapa talvaaseen, koko joukkue on kohta siellä ylhäällä.